

Áruvásárlási szerződés, elállási jog, kölcsönszerződés

A termékbemutatók úgynevezett üzleten kívüli értékesítési formák, jogilag az ilyen bemutatók során kötött szerződések üzleten kívül kötött szerződésnek minősülnek. Jogsabályi alapját 2014. június 13-ig az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1985. december 20-i 85/577/EGK tanácsi irányelv, és az annak megfelelő hazai norma, az üzleten kívül fogyasztóval kötött szerződésekről szóló 213/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet adta meg. 2014. június 13-tól a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet tartalmazza az ilyen típusú szerződéskötésekre vonatkozó előírásokat.

A termékbemutatón résztvevők számára kiemelt **jogsabályi védelmet az úgynevezett elállási jog biztosítja**. A fogyasztó termék megvásárlása esetén a termék kézhezvételétől számított 14 napon belül, **indokolás nélkül elállhat** a szerződéstől, azaz nem feltétele ennek, hogy a termék hibás legyen. Szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés esetén a szerződéskötés napjától számított 14 nap elteltéig gyakorolhatja elállási jogát a fogyasztó. Gyakran előfordul, hogy bár tájékoztatják az elállási jog lehetőségéről a fogyasztót, de azt vagy olvashatatlanul apró betűmérettel, vagy a szerződés valamely alpontjában elrejtve.

A jogsabály komoly formai követelményeket ír elő a termékbemutatók során történő szerződések megkötésére. A vállalkozás köteles legkésőbb a szerződés megkötésekor a fogyasztót világosan és közérthető módon tájékoztatni az elállási/felmondási jogának gyakorlásának határidejéről és annak egyéb feltételeiről, valamint az elállás során teendő nyilatkozat tartalmáról. A szerződéstől történő elállás/felmondás esetén a termék visszaküldésének költségeit – a felek ettől eltérő megállapodásának hiányában - a fogyasztónak kell állnia. A jogsabályban meghatározott tájékoztatási kötelezettség teljesítésének bizonyítása azonban a vállalkozást terheli és abban az esetben, ha e kötelezettségének a termékbemutató lebonyolítását végző vállalkozás nem tesz eleget az elállási határidő a fogyasztó számára tizenkét hónappal meghosszabbodik, de ha időközben ezt pótolja a vállalkozás, a fogyasztónak a tájékoztatás közlésétől számított tizennegyedik napon a szerződéstől történő elállási/felmondási joga lejár. Az így kötött szerződéseknek részletesen tartalmazniuk kell – különösképpen - a fizetési, szállítási, teljesítési feltételeket, a teljes költséget és minden egyéb díjat. Azaz semmilyen rejtett költség, járulék nem rakódhat a feltüntetett árra.

Elállási jogáról a fogyasztó nem mondhat le, azaz minden esetben megilleti e jog. Amennyiben eláll a szerződéstől, a fogyasztó nem köteles megtéríteni a terméknek azt az értékcsökkenését, amely a rendeltetésszerű használat következménye, és nem köteles a termék használatáért használati díjat fizetni. Nem felel a fogyasztó az értékcsökkenésért, ha a vállalkozás a jogsabályban rögzített tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget.

Nem gyakorolhatja elállási jogát a fogyasztó, ha a terméket nem tudja teljes egészében visszaszolgáltatni az értékesítést végző vállalkozás részére. Ha azt csak részben tudja

visszaadni úgy, hogy a megmaradt rész értéke és használhatósága nem csökkent, a vételár arányos részének visszaszolgáltatását követelheti.

Ha a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződést részben teljesítették, a fogyasztónak a díj visszafizetésére vonatkozó követelésével szemben a vállalkozás követelheti a szolgáltatás már igénybe vett részére arányosan járó díjat. Nem gyakorolhatja ugyanakkor természetesen az elállási jogot a fogyasztó, ha a szolgáltatást már teljes egészében igénybe vette.

Az elállási jog gyakorlása során gyakori vállalkozói próbálkozás, hogy a fogyasztó már elkésett, mert nem érkezett meg elállási nyilatkozata időben a fogyasztónak. A szerződéstől történő elállás időpontjának az a nap tekintendő, amelyen a vásárlói igazoltan jelezte a vállalkozás számára ez irányú szándékát. **Ennek igazolása érdekében célszerű tértivényes levélben az elállási szándékunkat a cég felé jelezni.** Szintén több esetben jelent vitát a vásárló és az értékesítést végző vállalkozás között, hogy a cégek úgy vélik - bár a jogszabály alapján a fogyasztó már a termék átvételétől élhet elállási jogával - hogy erre a vásárlóknak csak a megrendelt termék átvételét követően van joguk, azaz feltétlenül át kell venniük az általuk korábban megrendelt berendezést és csak ezt követően élhet az elállás és visszaküldés lehetőségével. Az átvételt követő elállás jelentős többletköltséget okoz a vásárlók számára és sok esetben a visszaküldött termék az értékesítést végző vállalkozás részéről nem kerül átvételre, így az visszakerül a fogyasztóhoz.

Ha a fogyasztó eláll a szerződéstől, a vállalkozásnak haladéktalanul, de legkésőbb az elállásról való tudomásszerzésétől számított 14 napon belül kell visszatéríteni a fogyasztó által ellenszolgáltatásként megfizetett teljes összeget, ideértve a teljesítéssel összefüggésben felmerült költségeket is. Elállás esetén a vállalkozás a fogyasztónak visszajáró összeget a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon téríti vissza. A fogyasztó kifejezett beleegyezése alapján a vállalkozás a visszatérítésre más fizetési módot is alkalmazhat, de a fogyasztót ebből adódóan semmilyen többletdíj nem terhelheti. **Előfordul, hogy a szerződésben a fogyasztóval azt íratják alá, hogy lemond elállási jogáról – amely a vonatkozó jogszabályi előírások alapján nem lehetséges.** Az elállási jog érvényesítése során a leggyakrabban előforduló probléma pedig az, hogy a vállalkozás az áruvásárlási szerződésben a vásárló elállása esetére bánatpénz, foglaló, vagy előleg megfizetését írja elő, ami csak akkor lenne jogos, ha nem a jogszabály által nyújtott elállás lehetőségével élne a fogyasztó.

Budapest, 2015. március